

DE DONIS SPIRITUS SANCTI
in speciali.

DISTINCTIONIS TRIGESIMÆ QUINTÆ SYNOPSIS.

*Est distincta aliis præclara scientia donis,
Numine quàm sacro dicimus esse datum.*

Sic incipit : *Post præmissa.*

Sic terminat : *Cum sufficiat impium.*

1. **C**onnectitur hæc distinctio cum superiori. In illâ egit Magister de donis Spiritus Sancti in communi, & specialiter de timoris dono; sed in præsentî de ipsis in particulari determinat: ergo super his rectè connexionis lineam intexit Magister.

2. Consequentia probatur: Ut de rebus in particulari aptius differere possimus, priùs de ipsis in communi disputare oportet; sed Magister in præsentî distinctione differit de donis Spiritus Sancti in particulari, postquàm in antecedenti de ipsis in communi, & in individuo de dono timoris egerat: igitur præscriptum disputandi ordinem, ab omnibus admissum hîc Magister observare videtur.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum primâ, donorum sapientiæ, & scientiæ quidditatem, & differentiam pro dignitate ostendit Magister. In secundâ verò, similiter discrimen inter sapientiam, & intellectum tentamine toto declarat. In tertiâ autem, & ultimâ parte, disertè arceat intellectum, & scientiam ab his, quæ hominibus à suâ naturâ insunt.

4. PRO PRIMÆ igitur distinctionis partis indagine, prima præficitur thesis: *Inter sapientiam, & scientiam, quæ Spiritus Sancti arbitrantur dona, exploratum apertumque adest discrimen.* Quam ex triplici differentiâ notabili inter ipsa dona repertâ, satis clarè etsi compressè, probat Magister.

5. Prima ergò differentia inter sapientiam, & scientiam, in quan-

quantum sunt Spiritus Sancti dona, est, quòd etsi, tam sapientia, quàm scientia possint divinarum humanarumque rerum dici notitia; propriè tamen sapientia est cognitio divinarum rerum; scientia verò, humanarum rerum notitia.

6. Secunda differentia est, sapientiam esse pietatem, quæ passim à Græcis *theosebia* appellatur, estque Dei cultus, quo Deum cognoscimus, & amamus. Scientiam verò, esse cohibitionem quandam à malis, sive abstinere à malis, & in medio pravæ nationis prudenter conversari.

7. Tertia differentia est, quòd sapientia ad supernorum contemplationem pertinet; scientia verò ad temporalium actionem, quâ temporaneis rebus benè utimur: igitur sat expressum exploratumque apparet triplex differentiæ genus inter sapientiam, & scientiam, quatenùs inter Spiritus Sancti dona specialiter annumerantur.

8. Et nè ex proprio Magistri cerebro hæc discrimina inter sapientiam, & scientiam comminisci videantur, quosdam M.P. Augustini Magister ipse suppeditat auctoritates, quibus præfatam tentat fulcire doctrinam. Sic primò scribit Augustinus lib. 14. de Trinit. cap. 1. *Philosophi disputantes de sapientiâ, definiunt eam, dicentes: Sapientia est rerum divinarum, humanarumque scientia. Ego quoque utrarumque rerum cognitionem, id est, divinarum, & humanarum, & sapientiam, & scientiam dici posse non nego: ergo quanvis sapientia, & scientia, prout dona sunt Spiritus Sancti, valeant dici divinarum, humanarumque rerum notitia; propriè tamen sapientia divinarum; scientia autem est rerum humanarum cognitio.*

9. Secundò, hanc ostendit differentiam Magister ex ipso Augustino illustrante Psalm. 135. dicenteque: *Distat sapientia quodammodo à scientiâ, testante Sancto Job, qui quodam modo singula definiens, ait: Sapientia est pietas; scientia verò abstinere à malis; sed sapientia hîc ab Augustino accipitur pro cultu Dei, qui in illius cognitione, & amore consistit; scientia verò, pro quadam cohibitione à malis usurpatur, quæ reverà est abstinere à malis, & in medio pravæ nationis prudenter conversari: ergo cum cultus Dei, & cohibitio à malis maximè distent, necessariò sapientia, & scientia, quatenùs sunt dona Spiritus Sancti, notabiliter differre debent.*

10. Tertiò, etiam Divus Augustinus lib. 12. de Trinit. cap. 14. circa tertium differentiæ genus sapientiæ, & scientiæ, in quantum sunt dona Spiritus Sancti, totus versatur, dum ait: *Distat ab æternorum*

rum contemplatione actio, quâ bene utimur temporalibus rebus; & illa sapientia, hæc scientia deputatur: igitur clarè ex Augustino deprehendimus discrimen inter spiritum sapientiæ, & scientiæ spiritum, videlicèt, quòd sapientia divinis, & æternis; scientia verò humanis, & temporalibus adscribatur rebus.

11. Sed oppones primò: Sapientia, secundùm Magistrum in litterâ, est rerum divinarum, humanarumque simul notitia; sed res divinæ, & humanæ, sive creatæ, & increatæ, summo discrimine distant: igitur nulla sapientia, quantunvis sit donum Spiritûs Sancti, poterit circa tanta ac diversa objecta versari.

12. Respondetur negando Consequentiam. Quia sapientia dupliciter usurpari valet; vel pro cognitione universali rerum, quemadmodùm eam accepit Philosophus; vel pro altissimarum causarum notitiâ, prout Spiritûs Sancti dono præsertim accommodatur. Primo modo utriusque objecti creati, & increati, divini, & humani cognitionem comprehendit; secundo verò modo solum divinarum rerum est notitia; & in hoc sensu propriè hic à Magistro cum Augustino excipitur sapientia, estque unum ex septem Spiritûs Sancti donis.

13. Oppones secundò: Diversa dona diversos sortiuntur actus, & usus; sed abstinere à malis est proprius actus, & usus doni Spiritûs Sancti timoris: igitur abstinere à malis non bene scientiæ dono aptatur in litterâ; aliter dona omnia Spiritûs Sancti quantum ad actus, & usus immiscerentur.

14. Respondetur negando Consequentiam, & fortassè Minorem. Quia etsi abstinere à malis ascribatur dono timoris; aliter tamen ac scientiæ dono aptatur. Nam abstinere à malis privativè, sive non facere malum convenit dono timoris; at abstinere à malis non solum privativè, verùm & positivè congruit dono scientiæ; quia hæc non tantùm est abstinere à malis, sed etiam prudenter conversari in medio nationis prævæ, & perversæ.

15. His sic atticâ eruditione à Magistro perpensis, subdit in textûs litterâ, quòd cum in Christo Domino sit res divina, & humana, de ipso necessariò habemus sapientiam, & scientiam. Sapientiam, quæ rebus divinis tribuitur; & scientiam, quæ humanis accommodatur.

16. Quod duplici ex Augustini doctrinâ ratione probare videtur. Prima sic ab ipso concinnatur in litterâ: De Christo Domino legitur in Evangelio apud Joannem cap. 1. *Verbum caro factum est;* sed

sed in Verbo intelligitur verus Dei Filius; & in carne agnoscitur verus hominis Filius: ergo quia in Christo Domino utramque rem, divinam quippè, & humanam agnoscimus; atque adèd sapientiam, & scientiam de eo nos habere, satis compertum est.

17. Secunda etiam sic perficitur à Magistro ratio apud ipsum sacrum Joannis Evangelium, ubi dicitur: *Vidimus plenum gratia, & veritatis;* sed gratia refertur ad scientiam, & veritas ad sapientiam; quia Christus Dominus fuit plenus gratiæ, & veritatis: ergo cum Christus Dominus sit Deus & homo, de ipso scientiam, & sapientiam habemus. Et hæc de primâ distinctionis parte sufficient.

18. PRO SECUNDÆ verò distinctionis partis ostensione, secunda statuitur thesis: *Inter scientiam, & intellectum Spiritûs Sancti dona satis explorata adest differentia.* Cujus probatio duntaxat innititur duplici horum donorum nudo ac aperto discrimini.

19. Quorum primum est, quòd sapientia versatur circa res æternas, quippè Deum, suaque divina attributa; intellectus verò, non solum est de rebus æternis, verùm de aliquibus ex tempore ortis; ut de invisibilibus, spiritualibusque creaturis; sed quo pacto sapientia circa res æternas, & intellectus circa æternas, simulque temporales, etsi spirituales, versatur, dona sapientiæ, & intellectûs maximè differunt: ergo.

20. Secundum inter unum, & aliud Spiritûs Sancti donum adinventum discrimen est, quòd per intellectûs donum iutelligibilia capimus sine delectatione; per sapientiæ verò donum, non modò superiora intelligimus, sed etiam in cognitis delectamur; sed ex eo quòd intellectûs dono res tantùm apprehendamus, & sapientiæ dono de cognitis per ipsum delectemur, sapientiæ, & intellectûs dona valdè distare videntur: ergo.

21. Modo Magister horum trium donorum, quippè sapientiæ, scientiæ, & intellectûs, ad sensum adducit discrimen. Nam scientia prodest ad rerum temporalium rectam administrationem, & ad bonam inter malos conversationem. Intellectus verò, ad Creatoris, & creaturarum invisibilium speculationem. Sapientia tandem, ad solius æternæ veritatis contemplationem, delectationemque: igitur scientia, intelligentia, & sapientia fat ad sensum discrepare videntur.

22. Sed dices primò: Sapientia, scientia, & intellectus differunt, suntque diversa dona ex Magistro, quia scientia circa temporalia, sapientia circa æterna, & intellectus circa increata, & creata invisibilia versantur: ergo si intellectûs donum est unum, videretur quòd

quòd non possit circa duo summè diversa versari.

23. Respondetur ex Magistro negando Consequentiam. Quia hæc tria Spiritus Sancti dona, penes diversa objecta versantur; & quanvis intellectus donum sit unum, non implicat circa increata, & creata invisibilia simul versari. Nam sapientia operatur circa æterna, secundum rationes æternas; scientia verò respicit creata, juxta creatas rationes; intellectus tamen occupatur in Creatoris, & creaturarum simul contemplatione; & licet summè diversa videantur objecta, semper illa attingit ob rationes æternas, ad quarum contemplationem etiam per creaturas elevatur intellectus. Unde, etsi plura ac diversa sint objecta, unum tamen est intellectus donum, manetque constitutum infra sapientiam, & supra scientiam.

24. Dices secundò ex hæcenus disseminatis in litterâ textus: Dono sapientiae cognoscimus æterna, & scientiae dono temporalia: ergo aut his duobus habitis donis superfluit intellectus donum; aut illud præsertim non versatur circa Creatoris, & creaturarum contemplationem.

25. Respondetur negando Consequentiam. Licet enim donum sapientiae ordinetur ad cognitionem Creatoris, & scientiae donum ad creaturæ notitiam, non inde intellectus donum superfluit, etiam si in Creatoris, & creaturæ contemplationem versetur. Quia donum sapientiae ordinatur ad Deum, suaque attributa, secundum rationes æternas, quæ sunt via ad gustum, & experimentalem cognitionem divinæ suavitatis; intellectus verò donum versatur circa ipsa objecta, quatenus sunt via ad cognitionem veritatis. Similiter donum scientiae ordinatur ad cognitionem creaturarum, tum sensibilem, tum spiritualium; intellectus autem donum solum circa creaturas spirituales operatur. Unde discrimen inter hæc Spiritus Sancti dona fat ex dictis apparet. Et hæc de secundâ distinctionis parte sufficiant.

26. PRO TERTIÆ autem, & ultimæ distinctionis partis enumeratione, tertia præfigitur thesis: *Intellectus, & scientia, in quantum Spiritus Sancti dona dicuntur, non sunt illa, quæ insunt homini à naturâ.* Quam gemino probat ratiocinio Magister, dum dona superna cum naturalibus confert in litterâ donis.

27. Primò: intellectus, & scientia, quatenus sunt dona Spiritus Sancti, animabus fidelium infunduntur per gratiam, ut per ea rectè vivant; sed intellectus, & scientia, ut sunt dona, quæ insunt hominibus à naturâ, ipsis à Deo conferuntur ex solitario creationis beneficio: igitur intellectus, & scientia, in quantum sunt Spiritus

Sanc-

Sancti dona, alia ab intellectu, & scientiâ debent censerî dona, quæ naturaliter insunt animabus hominum.

28. Secundò: Per intellectum, & scientiam, quæ Spiritus Sancti dicuntur dona, naturalia reformantur atque adjuvantur; quia intellectus naturalis hominis peccato obtenebratus, per spiritum intelligentiæ, sive supernum intellectus donum, reformatur atque adjuvatur ad intelligendum. Et per virtutem illam, sive sapientiæ donum etiam juvatur atque erigitur mentis ratio ad contemplationem, & delectationem æternæ veritatis: igitur intellectus, & scientia, de quibus hîc agitur in litterâ, non sunt dona illa, quæ naturaliter insunt hominibus.

29. Rursus, pro hujus distinctionis regionibus subjungit Magister, quòd per donum sapientiæ, de quo agimus modò, non debemus intelligere illam sapientiam, quæ est Deus, sed eam, quæ hominis est sapientia, & quâ homo ipse sapit; quæ tamen non incongruè valet dici Dei sapientia, non quia eâ sit Deus sapiens, sed quia à Deo elargitur; quemadmodum dicitur justitia Dei, quam Deus hominibus confert, dum justificat impios.

30. Quod luculenter tradidit Augustinus lib. 14. de Trinit. cap. 1. his verbis: *Non est illa sapientia Dei, quæ Deus est, sed hominis sapientia: Veruntamen quæ secundum Deum est, ac verus, & præcipuus cultus ejus est. Si ergò colat mens hominis Deum, cujus ab eo capax facta est, & cujus esse particeps potest, sapiens ipsa fit, & non suâ luce, sed summæ illius lucis participatione sapiens fit.* Hæcenus Augustinus. Et hæc de tertiâ, & ultimâ distinctionis parte, dicta sint satis.

QUÆSTIONES.

31. **Q**uestio I. In quo essentialiter consistat actus doni Scientiæ? Ex Angelicâ Scholâ D. Thomas 2. 2. q. 9. art. 2. & in 3. dist. 35. q. 2. art. 3. Nicolai in 3. dist. 35. q. 2. art. 1. & seqq. Gregor. Martinez 1. 2. q. 68. art. 3. & seqq. Cayetan. 1. 2. q. 68. art. 3. & seqq. Joann. à S. Thomâ 1. 2. disp. 18. art. 1. & seqq. 32. Ex Subtili Scholâ Scotus in 3. dist. 34. q. unic. & dist. 35. q. unic. Brancasius tom. 2. lib. 3. disp. 7. q. 10. Poncius tract. 7. disp. 26. q. 7. Delgadillo p. 2. cap. 7. difficul. 5. dub. 4. Gallus in 3. dist. 35. q. 1. cap. 1. Herincx 3. p. disp. 1. q. 1. & seqq. Aquila in 3. dist. 35. q. 1. 33. Ex Scholâ Eximiâ Suarez tom. 3. lib. 6. cap. 1. & seqq. Arriaga de Habitib. disp. 38. sect. 5. & seqq. Mart. Perez de Incarn. disp. 20. sect. 1. Tannerus disp. 3. q. 6. dub. 1. & seqq. Salas 1. 2. tract. 12. disp.

Tom. III.

Qq

unic.

anic. sect. 1. & seqq. Azor tom. 1. lib. 3. cap. 29. q. 5. Vazq. 1. 2. disp. 89. cap. 1. & seqq.

34. Ex aliis D. Bonaventura in 3. dist. 35. q. 2. art. 1. Alenf. 1. p. q. 40. memb. 1. Gabriel in 3. dist. 35. q. 1. Aureolus in 3. dist. 35. q. 1. Estius in 3. dist. 35. s. 1. & seqq. Ochamus in 4. q. 3. litt. N. & seqq. Rocafull lib. 6. append. 2. cap. 1. & seqq. Abulens. in Matth. cap. 5. q. 81. & seqq. Durand. in 3. dist. 35. q. 1.

35. Quæstio 2. In quo donum Intellectus essentialiter consistat? De quò hic q. 1.

36. Quæstio 3. In quo doni Consilii essentia stet? De quò hic quæst. 1.

37. Quæstio 4. In quo Fortitudinis donum consistat? De quò hic q. 1.

38. Quæstio 5. In quo stet principaliter doni pietatis actus? De quò hic q. 1.

39. Quæstio 6. An dona Spiritus Sancti sint ab ipso distincta? De quò tom. 1. dist. 14. q. 2.

40. Quæstio 7. An Sapientia, quæ est donum Dei, sit ipsemet Deus? De quò tom. 1. dist. 14. q. 2.

41. Quæstio 8. An ratio doni propriè, & solitariè conveniat Spiritui Sancto? De quò tom. 1. dist. 11. q. 6.

42. Quæstio 9. Quomodo Sapientia, Scientia, & Intelligentia inter se differant? De quò hic q. 1.

43. Quæstio 10. An Sapientia ad solius æternæ veritatis contemplationem deserviat? De quò hic q. 1.

44. Quæstio 11. An Intelligentia non solum Creatoris; verum in creaturarum invisibilium speculationem detur? De quò hic quæst. 1.

45. Quæstio 12. An Scientia versetur in rectam temporalium rerum administrationem? De quò hic q. 1.

46. Et omnes quæstiones superioris distinctionis possunt hic congruentissimè ad limam vocari.

DE CONNEXIONE VIRTUTUM.

DISTINCTIONIS TRIGESIMÆSEXTÆ SYNOPSIS.

*Junguntur valido virtutum germina nexu.
Jam periere omnes, si perit una tibi.*

Sic incipit: *Solet etiam quæri.*

Sic terminat: *Dilectio Dei, & proximi.*

1. **C**onnectitur hæc distinctio cum superiori. In illâ egit Magister de donis Spiritus Sancti in particulari, eorumque vicissim comparatione; sed in præsentî determinat de connexionione virtutum, quæ non separantur: igitur hæc distinctio rectè consonat superiori.

2. Consequentia probatur: Postquàm Magister in antecedenti distinctioe egit de Spiritus Sancti donis in particulari, eorumque invicem comparatione, necnon in aliis superioribus de virtutibus, tum theologicis, tum cardinalibus, valdè consentaneum erat rationi, ut de ipsarum connexionione quandòque differeret, eò quòd connexio eas necessariò præsupponat: ergo cum Magister jam de virtutibus, habitibus supernis, donisque Spiritus Sancti determinaverit ante, rectè procedit agendo modò de virtutum connexionione, quæ separari non valent.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum primâ declarat Magister, qualiter virtutes inter seipsas connexionem servant. In secundâ verò expendit, an inæqualiter à nobis virtutes participantur. In tertiâ autem, & ultimâ statuit, omnia decalogi præcepta ad duo tantum referri.

4. PRO PRIMÆ igitur distinctionis partis solerti discussione, en primum theoremata: *Ita virtutes invicem sunt connexæ, ut qui unam habuerit, habeat omnes; & omnibus careat, qui caret unâ.* Quod ex cujusdam quæstioni solutione probat Magister in litterâ.